ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2026. október 14.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI HIVATAL

Útmutató az írásbeli vizsgafeladatok javításához

A dolgozatot **piros színű tollal kell javítani az alábbiak szerint.**

1. Jó válasz ✓
2. Hiány(osság) √
3. Nem tartozik a megoldáshoz, túllépi a terjedelmet [ ]
4. Hiba, tartalmi tévedés (aláhúzás egy vonallal) _____
5. Értelmetlen szöveg; logikai, nyelvhelyességi probléma (aláhúzás hullámos vonallal) ~~~~~
6. Súlyos helyesírási hiba (aláhúzás két vonallal) ═══════

(Súlyos helyesírási hiba:
- *a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése,*
- *az összeolvadás, a hasonulás és a kiesés hibás írásmódja,*
- *kis és nagy kezdőbetű tévesztése,*
- *igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása,*
- *az ly-j tévesztése.)*

A feladatok egyes részeinek megoldásáért járó **részpontszámokat** is írja a dolgozatra!

I. Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok javítása, értékelése

Értékelési alapelv, hogy a javítási-értékelési útmutatóban szereplő válaszelemeket kell jó válaszként elfogadni.
Ahol az útmutató egy konkrét feladatnál úgy fogalmaz, hogy *a válasz más megfogalmazásban is elfogadható*, ott minden olyan megoldást el kell fogadni, amely tartalmilag megegyezik a megadott válasszal. Ahol az útmutató egy konkrét feladatnál úgy fogalmaz, hogy *más helyes válasz is elfogadható*, ott bármely olyan választ el kell fogadni, amely szakmailag helyes.

Azoknál a feladatoknál, ahol több válaszelem közül kell a jó megoldást kiválasztani, ott az összes válaszelem aláhúzása, megjelölése esetén a válasz nem értékelhető. Ha egy feladat meghatározza a válaszban elvárt elem(ek) számát, és a vizsgázó ennél többet jelöl meg (de nem az összeset), akkor a megoldás sorrendjében kell értékelni.

Amennyiben a személyek, topográfiai adatok és fogalmak neveinek esetében egyértelmű, hogy a pontatlan írás helyesírási és nem szakmai hibának tekinthető, helyes válaszként kell értékelni.

A megoldásokért az előírt maximális pontot meghaladó „jutalompont” nem adható.
Hibás vagy hiányzó válaszelemek miatt pontot levonni nem szabad.
A javítási-értékelési útmutatótól csak **különösen indokolt esetben lehet eltérni**. Az eltérések okát a javítónak külön szöveges magyarázattal kell indokolnia.

Pontozás

Jó válasz/válaszelem:	**0,5 vagy 1 pont** (a javítási-értékelési útmutatóban feltüntetettek szerint)
Rossz válasz:	**0 pont**
Hiányzó válasz:	**0 pont**

Kizárólag azokra a válaszelemekre lehet 0,5 pontot adni, amelyeket az útmutató külön is megjelöl.
Az útmutatóban megadott pontszám egy-egy eleme tovább már nem bontható.
A konkrét feladatokban az egyes feladatrészek pontjainak összesítése során kapott pontszámot nem kell kerekíteni (lehet pl. 3,5 pont).
A feladatok után található téglalapok közül a bal oldaliban a feladatra adható maximális pontszám van, a **jobb oldali téglalapba kell beírni a vizsgázó által elért pontszámot**.

Az egyszerű, rövid feladatok összpontszámát a feladatlap utolsó oldalán az összesítő táblázat megfelelő rovataiba be kell írni.
Ha az **egyszerű, rövid feladatok összpontszáma** egész szám, akkor nincs teendő, ha törtszám, akkor a matematika szabályai szerint **egész számra kell kerekíteni** (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont).

II. A szöveges (kifejtendő) feladatok javítása, értékelése

1. A feladatválasztás

Összesen **kettő** feladat értékelhető:
egy **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
egy **magyar** történelemre vonatkozó **hosszú** feladat.
A két feladatnak **különböző korszakokra** kell vonatkoznia.

Az előírásnak nem megfelelő feladatválasztás esetén a következők szerint kell eljárni:
– ha a vizsgázó **két** szöveges (kifejtendő) feladatot oldott meg, de **választása** a korszakok vagy a feladattípusok tekintetében **rossz**, akkor úgy kell értékelni, hogy a legkisebb pontveszteség érje, vagyis mindkét megoldását ki kell javítani, és a magasabb pontszámút kell figyelembe venni;
– ha a vizsgázó **kettőnél több** szöveges (kifejtendő) feladatot oldott meg, de egyértelműen **jelölte választását** a feladatok előtti táblázatban, akkor a megjelölt feladatok megoldásait kell kijavítani és a pontszámukat figyelembe venni;
– ha a vizsgázó **kettőnél több** szöveges (kifejtendő) feladatot oldott meg, és **nem jelölte** egyértelműen **választását** a feladatok előtti táblázatban, akkor a legkisebb sorszámú megoldott feladattól indulva, a jó választás szabályai alapján emelkedő számsorrendben kell a feladatokat értékelni, vagyis pl. az összes szöveges feladat megoldása esetén a 13. és a 16. feladat megoldásait kell kijavítani és a pontszámukat figyelembe venni.
Minden megkezdett feladat megoldottnak minősül, ha a tanuló nem jelezte egyértelműen ennek ellenkezőjét.

2. A feladatok értékelése, pontozása

A szöveges feladatok értékelését – az értékelési szempontokat, valamint a hozzájuk rendelhető tartalmakat megadó – a **javítási-értékelési útmutató alapján** kell elvégezni. Az egyes szempontok szerint elért pontszámokat a feladatlapon a kipontozott helyek után található táblázatba kell írni, majd ki kell számítani a vizsgapontszámot (mely középszinten azonos az összpontszámmal).

a) Feladatmegértés

2 pont akkor adandó, ha a vizsgázó az *Ismeretszerzés, források használata* és a *Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek* szempontokra adható pontok legalább felét megszerezte.
1 pont akkor adandó, ha a vizsgázó az *Ismeretszerzés, források használata* és a *Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek* szempontokra adható pontoknak kevesebb mint a felét szerezte meg, de legalább 1 pontot szerzett ezen szempontok valamelyikére.
0 pont akkor adandó, ha a vizsgázó az *Ismeretszerzés, források használata* és a *Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek* szempontokra nem szerzett pontot.

Ha a feladatmegértés pontszáma 0, akkor a feladat összpontszáma is csak 0 lehet.

b) Tájékozódás térben és időben

Az útmutató az ehhez az értékelési szemponthoz tartozó tartalmi elemeket „**T**”-vel jelöli.
A rövid esszénél együtt kell pontozni a térbeli és az időbeli elemeket (T), a hosszú esszénél külön (T1 és T2). Amennyiben az útmutató példákat sorol fel, akkor a felsorolt példák közül a megadott számú vagy azoktól eltérő más helyes megoldás(ok) ér(nek) pontot. A korszakokat határoló – **kötőjellel összekapcsolt** – évszámok egy időbeli elemnek számítanak.

2 pont akkor adandó, ha a megadott számú helyes elem szerepel a vizsgázó dolgozatában.
1 pont akkor adandó, ha a megadott számú elem közül legalább egy hiányzik, de legalább egy szerepel.
0 pont akkor adandó, ha nincs helyes térbeli és/vagy időbeli elem.

A rövid esszénél a térbeli és időbeli elemekre maximálisan 1-1 pont, a hosszú esszénél 2-2 pont adható.
A javító a tanuló megoldásának konkrét helyén egyértelmű jelöléssel jelzi a helyes *(✓Tidő*, illetve *✓Ttér*), illetve a hibás megoldást (aláhúzás).

c) Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása

Az útmutató az ehhez az értékelési szemponthoz tartozó tartalmi elemeket „**K**”-val jelöli.
A rövid esszénél az általános és konkrét történelmi fogalmakra (**K1**) 0, 1 vagy 2 pont adható. Az útmutató négy fogalom szakszerű használatát várja el. A megadott fogalmak példaként értelmezendők.

2 pont akkor adandó, ha legalább három szakszerűen használt fogalom van a vizsgázó esszéjében.
1 pont akkor adandó, ha egy vagy két szakszerűen használt fogalom van a vizsgázó esszéjében.
0 pont akkor adandó, ha nincs egy szakszerűen használt fogalom sem a vizsgázó esszéjében.

A javító a tanuló megoldásának konkrét helyén egyértelmű jelöléssel jelzi a helyes *(✓*), illetve a hibás (aláhúzás) fogalomhasználatot.
A **hosszú esszénél külön kell pontozni** az ún. **általános** (**K1**) és a **konkrét** (**K2**) **történelmi fogalmakat**. A 0, 1, illetve 2 pont a rövid esszénél említett elvek szerint adható, s a vizsgázó megoldását is ugyanolyan jelöléssel kell ellátni.

A **szövegalkotás minőségére és a nyelvhelyességre** a rövid (**K2**) és a hosszú esszénél (**K3**) is 0, 1 vagy 2 pont adható.

2 pont akkor adandó, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, logikusan szerkesztett szöveg, melyben nincs egynél több súlyos nyelvhelyességi vagy súlyos helyesírási hiba.
1 pont akkor adandó, ha a szöveg rosszul szerkesztett, aránytalan, hiányos, vagy ha több nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát tartalmaz.
0 pont akkor adandó, ha a megoldás csupán szavakból álló vázlat, nincsenek benne összefüggő mondatok, vagy ha a szövegben sok súlyos nyelvhelyességi és súlyos helyesírási hiba van.

d) Ismeretszerzés, források használata, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek

Az *Ismeretszerzés, források használata* (az útmutatóban „**F**”-vel jelölve) és a *Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek* (az útmutatóban „**E**”-vel jelölve) értékelési szempontok pontozása azonos elvek alapján történik. A tartalmi válaszelemek két részből állnak: valamilyen tény **rögzítése** és ehhez kapcsolódó **megállapítás** (bármilyen ok-okozati vagy egyéb, a rögzített állításhoz kapcsolódó összefüggés). A tartalmi elemeknél zárójelben szereplő példák (a „pl.” rövidítéssel kezdődő tartalmi elemek) azt jelzik, hogy az ott **felsoroltak bármelyike, illetve azokon kívül más helyes válaszelem is elfogadható**. A példák közül tehát elég egyet leírni a maximális pontszám eléréséhez. Egy helyes elem rögzítésére 1 pont, a hozzá tartozó helyes megállapításra 2 pont jár (a megállapításra 1 pont is adható, amennyiben a vizsgázó megállapítása túl sematikus, nem lényegre törő vagy pontatlan) az alábbiak szerint:

3 pont akkor adandó, ha a vizsgázó helyesen rögzített egy tényt, és hozzá kapcsolódó helyes megállapítást tett.
2 pont akkor adandó, ha a vizsgázó nem rögzített helyesen tényt, de helyes megállapítást tett, vagy ha helyesen rögzített egy tényt, de a megállapítása túl sematikus, nem lényegre törő, pontatlan.
1 pont akkor adandó, ha a vizsgázó helyesen rögzített egy tényt, de nem tett megállapítást, vagy ha nem rögzített helyesen tényt, és a megállapítása túl sematikus, nem lényegre törő, pontatlan.
0 pont akkor adandó, ha a vizsgázó nem rögzített helyesen tényt, és helyes megállapítást sem tett.

Egy-egy ismeret vagy összefüggés több helyen is szerepelhet példaként az útmutatóban, de minden elemre csak egy szempontnál adható pont.
A javító az esszé konkrét helyén egyértelmű jelöléssel *(pl. ✓F1 ha az egyik elem található meg az adott szövegrészben; ✓✓F1 ha a rögzítés és a megállapítás is megtalálható az adott szövegrészben; ✓F1 és ✓F1 külön jelölve, ha a rögzítés és a megállapítás nem közvetlenül egymás után található meg, hanem az esszé két különböző részén*) jelzi a helyes, illetve – aláhúzással – a hibás megoldásokat.
Ugyanígy kell jelölni a *Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek*re adott részpontokat *(pl. ✓E1)*.

3. A szöveges feladatok terjedelme

Fontos szövegalkotási kompetencia, hogy a vizsgázó a gondolatait az előre meghatározott terjedelem keretei között fejtse ki. **Abban az esetben**, ha a vizsgázó megoldása meghaladja a kipontozott sorok / számítógépes megoldás esetén a feladatlap *Fontos tudnivalók* részében megadott paraméterek által kijelölt terjedelmet, az azon túli megoldás
– rövid feladat esetében (a megoldás összterjedelmét tekintve) legfeljebb 130 szóig;
– hosszú feladat esetében (a megoldás összterjedelmét tekintve) legfeljebb 260 szóig
– értékelhető.

4. A szöveges feladatok pontszámainak összesítése

A részletes javítás elvégzése után a feladatonkénti vizsgapontokat a feladatsor hátlapján levő táblázatba át kell vezetni, majd ott összesíteni.

III. A feladatlap összpontszámának megállapítása

Az I. és a II. összetevőben elért pontszámokat összegezni kell.

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. Kereszténység (Feladatrészenként 1 pont, összesen 4 pont.)
a) 1. sorszámú személy: (Keresztelő Szent) János,
2. sorszámú személy: (Názáreti) Jézus / Krisztus.
(Pont csak akkor adható, ha mindkét válasz helyes. 0,5 pont nem adható.)
b) zsidó (vallás) / judaizmus (Elfogadható még: izraeli / izraelita [vallás].)
c) 2.
d) 3.

2. Iszlám (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)
a) Mekka
b) 3.
c) zarándoklat(ra) *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*
d) A

3. I. (Anjou) Károly gazdasági reformjai (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)
a) aranyforint
b) kapuadó
c) 3.
d) 1.

4. Korai kapitalizmus (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)
a) tőzsde
b) bank
c) részvénytársaság
d) 3.

5. Mohácsi csata (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)
a) 2.
b) 1.
c) 3.
d) 2.

6. Emberi és polgári jogok nyilatkozata (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)
a) jogegyenlőség / törvény előtti egyenlőség (Elfogadható még: egyenjogúság / jogállamiság.)
b) társadalmi szerződés (Elfogadható még: alkotmány.)
c) népfelség (elve) / népszuverenitás
d) köztehervíselés

7. Kiegyezés (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont.)

Állítás	A)	B)	C)	D)
a) A szerző a gazdasági gyarapodás lehetőségét látta a kiegyezésben.			X	
b) A szerző számolt a nagyhatalmak fenyegetésével.		X		
c) A szerző elutasította a kiegyezést.				X
d) A szerző elutasította az újabb fegyveres harcot.	X			

e) Oroszország / Orosz Birodalom; Oszmán Birodalom / Török Birodalom; Északnémet Szövetség / Poroszország (Elfogadható még: Törökország / Német Szövetség / Németország.) *(Bármelyik felsorolt válasz elfogadható.)*
f) C

8. Nemzetiszocialista német gazdaságpolitika (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Állítások	A)	B)	Mind-kettő	Egyik sem
a) A gazdaságpolitika célja volt a kilábalás a növekvő munkanélküliséggel és a fogyasztás visszaesésével járó gazdasági világválságból.			X	
b) A gazdaságpolitika célja volt, hogy csökkentse a német gazdaság kiszolgáltatottságát más országoknak, ezért jellemző volt rá a hazai termelés támogatása.	X			
c) A gazdaságpolitika célja volt az ideológia terjesztése, a nemzeti öntudat megerősítése.			X	
d) A gazdaságpolitika célja volt a háborúra való felkészülés, ezért egyes intézkedések a katonai kiképzést is segítették.		X		

9. Horthy-korszak (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)
a) Kommunisták Magyarországi Pártja / KMP (Elfogadható még: Kommunista Párt.)
b) (Magyarországi) Szociáldemokrata Párt / MSZDP / SZDP
c) Kisgazdapárt
d) Egységes Párt

10. A keleti tömb felbomlása (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)
a) (Szent) II. János Pál (pápa) (Elfogadható még: Karol Wojtyła.)
b) A kommunizmus / a Szovjetunió / a keleti tömb vallás- / egyház- / kereszténységellenes politikát folytatott. / Mert korábban erre nem lett volna lehetőség. (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*
c) 3.
d) A rendszerváltás / rendszerváltoztatás / a demokrácia elérése / kikényszerítése. / A kommunista diktatúra megdöntése. (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható. Más helyes válasz is elfogadható.)*

11. Kádár-korszak (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)
a) 2.
b) 1., 4.
c) 3.

12. Határon túli magyarok (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)
a) Szlovákia
b) 2.
c) természetes fogyás / kivándorlás (az országból) *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*
d) asszimiláció / beolvadás (Elfogadható még: kivándorlás az anyaországba. *Önmagában a kivándorlás nem elfogadható válasz.*) *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

13. A középkori jobbágyság (rövid)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a jobbágyok jogait és kötelezettségeit mutatja be egy középkori uradalomban. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	**0–2**
Tájékozódás térben és időben	**T** Rögzíti, hogy a jobbágyság a kora középkorban alakult ki, vagy rögzíti a középkor időbeli határait: 476–1492, és rögzít egy térbeli elemet (először Nyugat-Európában alakult ki, Közép-Európában is megjelent, a jobbágyok falvakban éltek).	**0–2**
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	**K1** Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. jobbágy, uradalom, robot, adó.	**0–2**
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	**0–2**
Ismeretszerzés, források használata	**F** Rögzít egy lényeges tényt a jobbágy jogállásával kapcsolatban a forrás alapján (pl. a földesúr korlátozhatta a jobbágy költözését; a földesúr bíráskodhatott jobbágya felett; a földesúr engedélye szükséges volt a jobbágy házasságkötéséhez), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a jobbágyság személyi függést is jelentett; a jobbágyok további szolgáltatásokkal – pl. fuvarozás, ajándék – is tartozhattak; a jobbágyság eltérő helyzetű társadalmi csoportokból alakult ki; a jobbágyi állapot / kötelességek is öröklődtek; a földesúri bíróságot úriszéknek nevezték).	**0–3**
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	**E1** Rögzíti, hogy a jobbágy használatra kapta a földet a birtokostól / a jobbágynak nem volt saját földje, és ezzel kapcsolatosan lényegi megállapítást tesz (pl. a földhasználatért cserébe tartozott szolgáltatásokkal; földjéről – kötelességszegés esetén – akár el is űzhették; lehetett szabad költözési joga a jobbágynak; a földesúr ezen felül védelmet is ígért neki; a jobbágy örökíthette földhasználati jogát; a jobbágyság eltérő helyzetű társadalmi csoportokból alakult ki).	**0–3**
	E2 Rögzíti, hogy a jobbágy földesurának termény- és munkajáradékkal (robottal) tartozott, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a terményjáradékot a saját telken termett termény arányában fizette; a terményjáradékot később felváltotta a pénzadó; a robotot a telekméret arányában teljesítette; a robotot saját eszközökkel / állatokkal teljesítette; a robotban a majorságot művelték meg).	**0–3**
Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		**17**

14. A villamos energia szerepe a második ipari forradalom korában (rövid)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a villamos energia szerepét mutatja be a második ipari forradalom korában. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	**0–2**
Tájékozódás térben és időben	**T** Rögzíti, hogy a második ipari forradalom a 19. század második felében / utolsó harmadában bontakozott ki, és említi a téma egy térbeli elemét (pl. centruma az Amerikai Egyesült Államok / Németország volt; kiterjedt Európa egész területére) *vagy* utal a magyar feltalálók személyére / szerepére.	**0–2**
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	**K1** Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. ipari forradalom, villamos energia / áram, villanyvilágítás / izzó, villanymotor / telefon / távíró.	**0–2**
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	**0–2**
Ismeretszerzés, források használata	**F** Rögzít egy lényeges tényt a kép alapján (pl. vízierőművekben termeltek áramot; forgómozgást alakítottak át villamos energiává; a transzformátor az áram feszültségét változtatta meg), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a második ipari forradalom korában megkezdődött a villamos energia tömeges felhasználása; villamos energiát hőerőművekben / szén vagy olaj elégetésével is termeltek; a transzformátor tette lehetővé az áram szállítását).	**0–3**
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	**E1** Rögzíti, hogy a villamos energiát világításra is használták, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Edison találta fel az izzót; ez felváltotta a gázvilágítást; ez lehetővé tette a több műszakos munkavégzést; a munka / szórakozás függetlenné vált a nappal és éjszaka váltakozásától).	**0–3**
	E2 Rögzíti a villamos energia egy további felhasználási területét (pl. villanymotor, telefon / távíró, műtrágyagyártás), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezzel kisebb / precízebb gépeket is meg lehetett hajtani; lehetővé tette a futószalagos termelést; megjelentek a villanymozdonyok / villamosok; forradalmasította a közlekedést / távközlést; fokozta az élelemtermelést).	**0–3**
Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		**17**

15. Kossuth Lajos reformkori politikai programja (hosszú)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően Kossuth reformkori politikai programját mutatja be, rávilágít Kossuth szerepére és programjának eszmetörténeti hátterére. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	**0–2**
Tájékozódás térben és időben	**T1** Rögzít két lényeges kronológiai elemet a témához kapcsolódóan (pl. a reformkor kezdete: 1825/1830/1832, az első reformországgyűlés: 1832–36, első magyar iparműkiállítás: 1842, a magyar államnyelv bevezetése: 1844, Védegylet: 1844, az Ellenzéki Párt megalakulása: 1847, a reformkor vége: 1848).	**0–2**
	T2 Rögzíti a téma egy térbeli összetevőjét (pl. Magyarország a Habsburg Birodalom része volt, az országgyűléseket Pozsonyban tartották, a nemzetiségek jellemzően az ország peremterületein éltek, a magyar ipar nem volt versenyképes az osztrák iparral).	**0–2**
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	**K1** Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. reform(ellenzék), országgyűlés, jog(kiterjesztés) / kiváltság, ipar.	**0–2**
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. nemzetállam / államnyelv / politikai nemzet, köztherviselés, örökváltság / jobbágyfelszabadítás, érdek-egyesítés / polgári alkotmányosság / polgári átalakulás.	**0–2**
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	**0–2**
Ismeretszerzés, források használata	**F1** Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. Kossuth a magyar államnyelv bevezetése mellett érvelt; Kossuth a nemzetiségek számára is a magyart akarta a közéletben használt nyelvvé tenni), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a magyar államnyelv bevezetéséről törvényt hoztak a reformkorban; Kossuth érvelése megfelelt az egy politikai nemzet elvének; Magyarország soknemzetiségű ország volt; Kossuth nemzetállami törekvéseket fogalmazott meg; bízott a nemzetiségek asszimilációjában).	**0–3**
	F2 Rögzíti, hogy Kossuth a nemesi adózás / köztherviselés mellett érvelt, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. egy nemesi kiváltság eltörlését javasolta; ez fontos lépés lett volna a rendi társadalom felszámolása / a jogegyenlőség / a polgári társadalom megteremtése felé).	**0–3**
	F3 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. Kossuth az iparfejlesztés mellett érvelt; az erős ipart a nemzeti önállóság feltételének tekintette; az iparfejlesztést az ország adottságainak figyelembevételével akarta megvalósítani), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a korszakban zajlott az ipari forradalom; az iparfejlesztésnek politikai jelentősége is volt; a hazai ipar védelmére hozták létre a Védegyletet; ipari védővámok bevezetését is javasolta).	**0–3**

Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	**E1** Rögzít egy tényt Kossuth reformkori pályafutására vonatkozóan (pl. az Országgyűlési Tudósítások tették ismertté; a Pesti Hírlap szerkesztője volt; fontos szerepet játszott az Ellenzéki nyilatkozat megfogalmazásában / az Ellenzéki Párt megalapításában; országgyűlési követ volt; vitát folytatott Széchenyi Istvánnal), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. jelentős szerepet játszott a politikai nyilvánosság megteremtésében / a reformeszmék népszerűsítésében; fontos szerepet játszott a reformellenzék megszervezésében; a reformokat a köznemességre támaszkodva akarta megvalósítani; a reformellenzék vezérévé vált a reformkor végére; a reformellenzék többsége neki adott igazat Széchenyivel szemben).	**0–3**
	E2 Rögzíti, hogy Kossuth liberális / nacionalista / liberális nacionalista eszméket vallott, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. támogatta az érdekegyesítést / a jogkiterjesztést / a polgári társadalom megteremtését / a polgári átalakulást; sürgette az alkotmányos viszonyok kialakítását; növelni akarta Magyarország birodalmon belüli önállóságát; nemzetállami törekvéseket fogalmazott meg).	**0–3**
	E3 Rögzíti, hogy Kossuth sürgette a jobbágyfelszabadítást / kötelező örökváltságot, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az önkéntes örökváltság kevés jobbágy felszabadulását eredményezte; a kötelező örökváltságot állami kárpótlás mellett képzelte el; megvalósítására csak a forradalom eredményeként került sor).	**0–3**
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	**0–3**
Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		**33**

16. Nagy Imre szerepe az 1956-os forradalomban (hosszú)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően Nagy Imrének az 1956-os forradalomban és szabadságharcban játszott szerepét mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	**0–2**
Tájékozódás térben és időben	**T1** Rögzíti a forradalom kitörésének dátumát: 1956. október 23. és rögzít még egy, a témához tartozó dátumot (pl. Kossuth téri sortűz: 1956. október 25., a forradalom győzelme: 1956. október 28., a forradalom leverése: 1956. november 4., Nagy Imre kivégzése: 1958. június 16).	**0–2**
	T2 Rögzít egy térbeli elemet (pl. Magyarország a keleti tömb része volt; a forradalom központja Budapest volt; a forradalmat a Szovjetunió verte le).	**0–2**
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	**K1** Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. forradalom / ellenforradalom, kormány, miniszterelnök / Minisztertanács elnöke, szovjetek.	**0–2**
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. szabadságharc, Magyar Dolgozók Pártja (MDP), többpártrendszer / egypártrendszer, Varsói Szerződés / ENSZ.	**0–2**
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	**0–2**
Ismeretszerzés, források használata	**F1** Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. Nagy Imre a fennálló rendszerrel együttműködve akart változásokat; Nagy Imre haza akarta küldeni a tömeget; a tömeg elégedetlen volt Nagy Imre beszédével), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Nagy Imre nem akart forradalmat; Nagy Imre a párt / MDP engedélyével beszélt; Nagy Imre nem állt a tüntetők élére; Nagy Imre nem tudta lecsillapítani a tömeget; Nagy Imre később statáriumot vezetett be).	**0–3**
	F2 Rögzíti, hogy koalíciós / többpárti kormány jött létre, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. újra működhettek a korábban betiltott pártok; a kormányban helyet kaptak a kisgazda és szociáldemokrata politikusok; az addigi állampárt / az MDP is a kormánykoalíció tagja volt; ez demokratikus változást jelentett; többpártrendszer jött létre; megszűnt az egypártrendszer).	**0–3**
	F3 Rögzíti, hogy Magyarország semlegessé vált, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. Magyarország egyoldalúan kilépett a Varsói Szerződésből; a lépést az ENSZ alapokmányára hivatkozva tették meg; ezt a Szovjetunió nem fogadta el; ezzel a kormány teljesítette a forradalom követeléseit).	**0–3**
	E1 Rögzíti, hogy Nagy Imrét kinevezték miniszterelnöknek, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az egyetemisták Nagy Imrét akarták a kormányba; a forradalom célja a rendszer megdöntése volt; Nagy Imre – kommunista politikusként – a földosztás / az 1953-as kormányprogramja miatt volt népszerű).	**0–3**

Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	**E2** Rögzíti, hogy a szovjet támadás következtében Nagy Imre elvesztette hatalmát / a forradalom és szabadságharc időszakának szovjet támadás vetett véget, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Nagy Imre soha nem mondott le miniszterelnöki tisztségéről; Nagy Imre a jugoszláv nagykövetségre menekült; a kormány nem tudta irányítani a harcokat; Kádár János vette át a hatalmat).	**0–3**
	E3 Rögzíti, hogy Nagy Imrét kivégezték, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. koncepciós perben ítélték halálra; Nagy Imrével együtt halálra ítélték Maléter Pált / több politikust; Nagy Imrét és társait 1989-ben újratemették; újratemetése a rendszerváltoztatás fontos eseménye volt).	**0–3**
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	**0–3**
Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		**33**

A feladatlapon szereplő források (kép, ábra, térkép, adatsor) forrásai:
1. Máté evangéliuma 3,13–17. https://szentiras.hu/biblia/knb/mat/3
Máté evangéliuma 26,57–66 https://szentiras.hu/biblia/knb/mat/26
https://pestiferencesek.hu/januar-10-urunk-megkeresztelkedese/
https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%BCnk%C3%B6sd#/media/F%C3%A1jl:BambergApocalypse11Pentecost.JPG
2. https://www.metmuseum.org/art/collection/search/457791
https://tedeinturkey.com/2012/02/01/az-oszman-miniaturafesteszet/
https://preporod.info/bs/article/61301/minijature-koje-pricaju-price-o-ramazanskim-obicajima
3. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_06_019
4. Kora újkori egyetemes történeti szöveggyűjtemény. Szerk.: Poór János, Budapest, Osiris Kiadó, 2000.
Lodovico Guicciardini leírása Antwerpenről, 1567.
chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://kkuett.elte.hu/wordpress/wp-content/uploads/2016/08/Kora-ujkori-egyetemes.pdf
Az Angol Bank kormányzója és a társaság számára kiadott alapszabály, 1695, London
https://quod.lib.umich.edu/e/eebo/A23868.0001.001/1%3A1?rgn=div1&view=fulltext
A holland Nyugat-indiai Társaság kiváltságlevele, 1629
https://avalon.law.yale.edu/17th_century/westind.asp
5. Brodarics István: Igaz leírás a magyaroknak a törökökkel Mohácsnál vívott csatájáról. Magvető, Budapest, 1983.
6. https://mek.oszk.hu/00000/00056/html/228.htm
7. Deák Ferenc válogatott politikai írások és beszédek II. kötet, 1850–1873.
https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Deak-deak-ferenc-munkai-8751/deak-ferenc-valogatott-politikai-irasok-es-beszedek-6973/ii-kotet-18501873-7510/x-fejezet-a-kiegyezes-megallapodas-1865-1868-7BF9/nyilatkozat-a-pesti-naploban-kossuth-kasszandra-levelerol-pest-1867-majus-30-7F91/
https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Deak-deak-ferenc-munkai-8751/deak-ferenc-valogatott-politikai-irasok-es-beszedek-6973/ii-kotet-18501873-7510/xi-fejezet-a-dualizmus-evei-1869-1873-81B6/kepviselohazi-beszed-az-uralkodonak-kuldendo-valaszfelirati-javaslatrol-pest-1869-junius-1-81C1/
Kemény Zsigmond: Eszmék és jámbor óhajtások, Kriterion, Budapest, 2014.
https://real.mtak.hu/20784/1/teka.pdf
Kossuth Lajos Cassandra levele, https://hu.wikipedia.org/wiki/Cassandra-levél
Száray Miklós: Történelem III. középiskolák 11. évfolyam. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2007.
8. Günther Nagel, 1935. https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/z3sxcwx/revision/3
Ismeretlen szerző, 1935 körül.
https://www.lovecpokladu.cz/de/home/galerie-der-marken-reichsarbeitsdienst-rad-1383
10. https://zarandok.ma/hogyan-jarult-hozza-ii-janos-pal-papa-a-szovjet-kommunizmus-bukasahoz/
https://www.magyarkurir.hu/hirek/lech-walesa-ii-janos-palt-az-eg-kuldte-videoval
11. Fortepan Hajdú György 275195
12. https://magyarnemzet.hu/kulfold/2024/07/hogyan-alakult-a-kulhoni-magyarok-szama-es-aranya
https://www.valaszonline.hu/2023/03/06/magyarorszag-karpat-medence-magyarsag-demografia-nepszamlalas-elemzes/
https://hu.wikipedia.org/wiki/Szlov%C3%A9nia#N%C3%A9pess%C3%A9g
hungarian-geography.hu/konyvtar/kiadv/etnika/ethnicMAP/006_session_h.html
hungarian-geography.hu/konyvtar/kiadv/etnika/ethnicMAP/004_session_h.html
13. https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/a-kozepkor-tortenete-476-1492/parasztok-a-kora-kozepkorban/a-foldesuri-joghatosag-a-parasztok-felett
14. A kép forrása: Boronkai–Gianone–Kormos–Kovács–Simonkay–Tamásiné: Történelem 10. Szent István Társulat, Budapest, 2021.
15. Kossuth Lajos üzenetei. Szabad György összeállítása
Kossuth Lajos, Pesti Hírlap, 1841. http://mek.niif.hu/04800/04882/html/szabadku0023.html
Kossuth Lajos, Pesti Hírlap, 1842 http://mek.niif.hu/04800/04882/html/szabadku0039.html
Kossuth Lajos, Hetilap, 1846. http://mek.niif.hu/04800/04882/html/szabadku0058.html
16. https://mek.oszk.hu/01900/01937/html/szerviz/dokument/nagyi30s.htm
Borhegyi Péter – Dr. Nánay Mihály: Történelem 12. Oktatási Hivatal, Budapest 2023.